

DELAVSKA POLITIKA

Štev. 33 • Maribor, torek, dne 19. marca 1940 • Leto XV

Volilni red za narodno skupščino objavljen

Angleška vlada je objavila, da je v soboto, dne 16. t. m. okrog 19. ure priletelo nad Scapa Flow 14 nemških bombnikov, ki so vrgli okrog 50 eksplozivnih in okrog 50 vžigalnih bomb, od katerih je ena zadela nek angleški vojni parnik, ki je lažje poškodovan. — Na kopnem ni bil zadet noben vojaški objekt, pač pa pet kmečkih hiš. Ubit je bil en civilist, sedem ljudi pa ranjenih, med njimi dve ženski. Nemška poročila pravijo, da je bilo poškodovanih več angleških vojnih ladij in da so se vsa letala nepoškodovana vrnila, dočim pravijo Angleži, da je bilo eno letalo sestreljeno. Nemška letala so se pojavila tudi nad vzhodno Škotsko obalo in napadla tri ribiške ladje, katerih pa niso poškodovali.

Sovjetsko rusko-finska mirovna pogodba ratificirana

Predsednik finske vlade je imel v parlamentu daljši govor, v katerem je med drugim izjavil, da je smatrala finska vlada trenutno za najboljšo, da sprejme mir. Finska ni uradno zahtevala pomoči zaveznikov, ker bi to gotovo pomenilo, da Finska stopa v veliko vojno, katere poprišče bi se iz zapadnega bojišča preneslo na Skandinavijo. Tudi bi bilo pošiljanje prostovoljcev negotovo, ker sta Švedska in Norveška odklonila dovoljenje za prevoz čet čez njeno ozemlje. Bodočnost bo pokazala, če je postopala Finska modro in pravilno. Z mečem v eni in z motiko v drugi roki bomo ostali brez zagrenjenosti napram komurkoli. Hiteli bomo z delom obnove ter celili rane, ki nam jih je prizadela sedanja vojna. Pospeševali bomo svojo duhovno in materijalno kul-

turo ter družabni red, ki sloni na načelih pravice.

Po govoru predsednika vlade Rytia je parlament ratificiral sovjetsko-finsko mirovno pogodbo s 145 proti 3 glasom. **Vrhovni svet sovjetov v Moskvi** bo imel sejo dne 27. t. m., da odobri rusko-finsko mirovno pogodbo in premotri ostali zunanje politični položaj.

Finski so bili stavljeni težji mirovni pogoji

Londonški »Daily Express« javlja, da so bili ruski mirovni pogoji prvotno miljejsi. Zato jih je Halifax predložil Švedski, da posreduje pri finski vladi. — Rusija je zahtevala le majhen del zemlje. To je bil povod, da je finska vlada sprejela pogajanja. Rusija pa je pri pogajanjih stavila težje pogoje.

Ljubljanska konferenca socialističnih zaupnikov

V nedeljo dopoldne se je vršila v Ljubljani konferenca socialističnih zaupnikov za južno-zahodno ozemlje Slovenije, ki jo je sklical odbor za ustanovitev socialistične stranke. Na konferenci so bili zastopniki iz Ljubljane in okolice, Kranja, Jesenice, St. Vite nad Ljubljano, Zolga pri Ljubljani, Borovnice, Zagorja in Trbovelj. Konferenci je predsedoval s. dr. C. Jelenec, poročala pa sta dva referenta.

Iz referatov posnemamo le nekaj ugotovitev.

Na konferenci se je moglo razpravljati le o notranjih stvareh. V notranji politiki je pa važen sporazum, z dne 26. avgusta 1939, ker omogoča in zahteva obnovo svobode tiska, zborovanja itd. Socialisti smo že dvakrat pozivali ustanoviti stranko, obkroženo pa nam je zavrnjena.

Sedaj imamo nov volilni zakon za narodno skupščino. Volitve bodo morda že v septembru. Zato je nujno, da zaradi tega in zaradi splošnega delovanja obnovimo svojo stranko. Programatične točke smo že določili na celjski konferenci dne 3. oktobra 1939, kjer se je tudi sklenilo, da ss. Petijan, Eržen in dr. Topalovič intervenirajo pri predsedniku vlade, da nam ne bodo ovirali pripravljalnega dela za obnovo stranke. To je predsednik vlade tudi obljubil. Pozneje je nastalo neko nesporazumljenje, ki je sedaj odpravljeno, da mi lahko vršimo potrebna pripravljala dela za ustanovitev stranke. Upamo, da se bomo v bodoče vedno bolj svobodno gibal.

Delavci prav za prav ne potrebujejo sporazuma, ker so enotni po svojem programu, vendar je sporazum potreben za ostale stranke in normalni razvoj.

Socialistično gibanje je pred uvedbo absolutističnega režima pri nas priborilo vse socialopolitične ustanove in se borilo za izboljšanje zakonodaje in socialnih razmer. In po sedanji vojni bo potrebna močna socialistična stranka, ki bo postavila v novih razmerah svojega moža za svobodo in socialne pravice.

Drugi govornik je poudaril nujnost dela in delovanja. Malomarnost, ki se je razpasla med delavstvom, da drug drugega kritizirajo, se ne brigajo za svoje politične interese ter begajo celo v nasprotno tabore s klečepalnimi nameni, mora prenehati. Ne se blati med seboj in ne izdajati delavske interese, marveč aktivno konstruktivno delo je potrebno. Napadno udejstvovanje slabi naše moči. Naše delo mora biti pripravljeno za bodočnost. Blizajo

se volitve in politične svobode. Na vse to smo se že pripravljali in pripravljati se moramo vedno, leta in leta za akcije, za svoj vpliv. Po vseh okrajih naj zaupniki prično s tem delom, pa bomo vedeli kje in kaj smo in naš vpliv bo rasel.

Leto 1940 bo odločilno notranje in zunanje politično. Delavstvo mora izvajati svoje pravice; če se socialopolitična zakonodaja ne izvršuje, je krivo delavstvo, ker tega ne izvaja. Tozadevna zakonodaja nima namreč sankcij, da bi se kršitev zakonito kaznovala.

V zakonu o minimalnih mezdah so predvidena poravnalna postopanja. To ovira delavstvo v zahtevah. V draginski akciji se je pokazalo, da je bilo deležnih izboljšanja plač le 20 odst. delavcev, 80 odst. pa ni deležno zvišani. Zavarovana mezda v socialnem zavarovanju se ni zvišala, za delavke je še celo padla.

Omenjal je bednostni fond, ki znaša 6 milijonov dinarjev in se ga porabi okoli 4 milijone za javna dela v kmetijskih občinah; dalje pokojninski sklad rudarjev, ki se je zvišal na jugu, pri nas pa ne, dasi so naši rudarji prispevali največji del v fond. Le majhna doklada na produkcijo, bi mnogo koristila potrebnim upokojencem in provizijonistom.

Dve važni vprašanji sta obrtniško in kmetiško. Oboji so v enakem položaju kakor delavci.

V svojem govoru je posebej poudaril referent, da je politična socialistična stranka važna tudi za strokovno organizirano delavstvo. Vse stvari se rešujejo politično. Strokovne organizacije vrše svoje socialopolitične naloge, kulturne naloge, ne morejo pa posegati politično v borbo tam, kjer se odloča o zakonih, o izvrševanju zakonov. Zaradi tega je tako važna, da se strokovno organizirano delavstvo zanima tudi za politiko in si izvojuje politični vpliv potom socialistične stranke na merodajnih mestih.

Končno je referent pojasnil še novi volilni zakon, ki sicer ni tak povsem, kakor bi ga mi želeli, vendar je v njem podlaga za uveljavljanje zlasti v pravcu koncentracije demokratičnih političnih sil.

V debati so govorili še štirje sodrugi o formalnostih glede obnove socialistične stranke, na kar je bila soglasno odobrena resolucija (teze) v smislu navedenih izjav.

Konferenca je bila jako animirana ter pomeni obsežnejši pričetek delovanja za ustanovitev naše stranke.

Dama in po svetu

Kako najti pokritje za izdatke banovine Hrvatske. »Hrvatski dnevnik« se peča z izjavami nekih političnih osebnosti, ki so zadnje čase javno trdile, da ima Hrvatska banovina vsega skupaj komaj 700 milijonov dinarjev lastnih dohodkov in da ji bo ostanek od ene milijarde dinarjev morala dati država. Omenjeni časopis pravi, da te trditve niso točne. Država ima velike dohodke od pasivnih krajev Hrvatske, kjer sade tobak, ki ga država poceni kupuje, pa silno drago prodaja. Hrvati nočejo ničesar podarjeno od države. Koliko bodo znašali dohodki banovine, je odvisno od finančne pogodbe, ki bo sklenjena med centralno državno vlado in banovino Hrvatsko. Vsekakor bodo pripadli banovini vsi neposredni davki, razen mogoče davka na poslovni promet, ki se plačuje na uvoženo blago. Nadalje bo Hrvatska dobila vse takse, ki se plačujejo na področju banovine, dočim bi državi ostale carine in dohodki monopolov, dasi bi Hrvatska z vso pravico lahko zahtevala upravo monopolov za sebe. Kaj bi naj potem ostalo državi ne vemo, vemo pa, da bodo Hrvati imeli finančne težave, kakor so jih imeli do sedaj, tudi potem, ko bodo sami upravljali s financami, ako ne bodo težave postale še večje, kot pa so bile doslej. Govorniki, ki so slikali blagodat finančne samostojnosti Hrvatske hrvatskemu ljudstvu, so vzbudili v množicah napačne predstave o teh čudih. Ako bo banovina hotela imeti denar, ga bo morala dobiti od ljudi, ljudje pa so si mislili, da bo banovina znala dobiti denar, tudi če oni ne bodo ničesar plačali.

Naredba o naglih vojaških sodiščih. Vlada je izdala naredbo o vojaških sodiščih. Vojaška sodišča poslujejo ob mobilnem in vojnem stanju ter v primeru večjih neredov. To sodišče sodi le vojaške in civilne osebe, ki bi bile zapletene z vojaštvom v kaznjiva dejanja, kakor je hujškanje k upor. Sodišče tvori pet častnikov, od katerih naj bo vsaj eden pravnik. Sodišče sodi po preudarku. V slučaju krivde obtoženca se izvrši smrtna kazen, če glasujeta vsaj dva častnika sodišča proti smrtni obsodbi, se zaveda odstopi rednemu vojaškemu sodišču. — Smrtna kazen se izvrši takoj po obsodbi.

Jugoslovansko-romunska trgovinska zbornica je bila te dni ob prisotnosti številnih zastopnikov Romunije ustanovljena v Beogradu.

Poldrugo milijardo dinarjev bo predvidoma znašal prvi proračun hrvatske banovine.

Za podporo družinam onih vojaških obveznikov, ki so bili vpoklicani na orožne vaje, je bilo doslej izplačanih 50 milijonov dinarjev. Od tega zneska je prejela dravska banovina okrog 45 milijonov. V to svrhu je odobren nov kredit v znesku 50 milijonov dinarjev.

20 milijard lir kredita za oborožitev je določila italijanska vlada.

Med Romunijo in Italijo se vršijo pogajanja radi dobave romunskega petroleja Italiji, tem pogajanjem pa bo sledila razprava o sklenitvi nove trgovinske pogodbe med obema državama.

Albanski parlament je bil s posebnim dekretom razpuščen oziroma zamenjan s korporacijskim svetom.

Pogajanja za nov konkordat med Nemčijo in Vatikanom so se po švicarskih vestih pričela v Berlinu.

12 milijonov ton premoga se je obvezala Nemčija, da bo letno dobavila Italiji. Z ozirom na angleško blokado in ker morajo nemške železnice predvsem služiti za vojne svrhe, pričakujejo sedaj v Berlinu, kako bi najlažje dobavili premog Italiji.

Angleška vlada je vpoklicala vojne obveznike letnika 1915 in 1914, s čemur se bo britanska vojska baje zopet povečala za pol milijona mož.

Sovjetski zunanji komisar Molotov bo baje v kratkem orisal zunanjo politiko Sovjetske Rusije. Po pariških poročilih se bo Sovjetska Rusija baje odločila zopet za politiko nevtralnosti.

Za načelnika ozemlja Karelijske ožine, ki so jo Finci po mirovni pogodbi odstopili sovjetski Rusiji, je bil imenovan Kuusinen, ki je sestavljal takozvano »Finsko ljudsko vladu«, ki so jo pa Rusi pustili pasti takoj po sklenitvi miru s pravo finsko vlado.

Norveška vlada je naročala za poldrugi milijon dolarjev letalskega materiala v Ameriki.

Jugoslovanski parnik »Slavija« se je potopil. Ob obali Walesa se je v soboto, dne 17. t. m. potopil jugoslovanski 4500 tonski trgovinski parnik »Slavija«. Domneva se, da je parnik postal žrtev mine. Enega mornarja pogrešajo, ostali pa so se rešili z rešilnimi čolni.

Silna poplava v Banovini Hrvatski, Radi nagljega tajeja snega je silno narastla Kolpa in Lonja ter poplavlila več vasi in obsežna polja. Tečaj papirjev Trboveljske družbe pada. Delnice Trboveljske družbe so padle od din 250 na din 235 do 240.

Angleški kolonialni minister Macdonald se bo te dni sestal v Parizu s francoskim kolonialnim ministrom Mandelom. Razpravljala bosta o kolonialnih vprašanjih obeh držav.

Skupno jugoslovansko-madžarsko poljedelsko razstavo nameravajo po vseh madžarskih listov ustanoviti z namenom, da bi se dvignil napredek poljedelstva na svetovnem tržišču.

Na Danskem otoku Loland je te dni padlo na tla nemško letalo. Dva člana posadke sta se rešila s padalom. Nato sta sežgala ostanke svojega letala.

Tudi Masarykova hčerka v inozemstvu. — Po zasedbi Češkoslovaške je še precej časa vztrajala v Pragi Masarykova hčerka dr. Alice Masarykova, ki se je posvetila predvsem socialnemu delu kot predsednica češkega Rdečega križa. Potem o njej dolgo časa ni bilo ničesar slišati. V zadnji številki »Československega Boja« v Parizu pa objavlja med drugimi tudi dr. Alice Masarykova spominke članek na svojega očeta, v katerem opisuje njegovo knjižnico, iz česar je sklepala, da je medtem tudi ona dospela v Francijo. Njen brat, edini še živeči Masarykov sin, Jan Masaryk, pa biva v Londonu ter vrši stalno propagandna predavanja po Angliji.

Umrla je Selma Lagerlöf, slavna švedska pisateljica, dne 15. marca, stara 81 let. Poleg Strindberga je največja ona pripomočnica, da je švedska literatura zaslovela po vsem svetu. Kot mlada učiteljica je napisala svoj najboljši znani narodni epski roman »Gösta Berling«, ki ji je leta 1909 prinesel Nobelovo nagrado. Poleg drugih lepih del je napisala švedski kmečki roman »Jeruzalem«, »Kristusove legende«, »Antikristove skrivnosti«, »Potovanje Nilsa Hotgersona« in več krasnih mladinskih knjig. Njena dela so prevedena na vse kulturne jezike: v slovenski imamo njenega »Gösta Berlinga« in »Kristusove legende«. Selma Lagerlöf je v svojem zasebnem, kakor tudi v javnem življenju vedno zagovarjala demokratična in miroljubna načela; še pred kratkim je darovala ves svoj nakit za pomoč Fincem. Njeno ime bo v kulturnem svetu vedno živelo. — T. M.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Petnajsto poglavje.

Dale je stal z dvignjeno roko in navzor obrnjen obrazom ter opazoval Helen, ko je odjezdila s skalnate police in izginila v gozdovih. Zdelo se mu je, kakor da jo je požrlo to neskončno s smrekami poraslo pobočje. Izginila je! Počasi je Dale povsili svojo roko, z obraza se mu je brala odpoved in obup, ki si ga ni bil niti svest.

Obrnil se je zopet proti travniku in taborišču ter se podal po opravkih, ki čakajo vsakega lovca. Travnik ni bil več tisto kot poprej in tudi koča je bila čisto drugačna in delo.

»Zdi se mi, da je to čisto naraven občutek«, je rekel resignirano sam pri sebi; »toda za mene vsekakor nekaj nevsakdanjega. To pride od tega, ako človek sklene prijateljstvo. Nel in Bo sta prinesli neko spremembo v to življenje, ki je poprej nisem poznal.«

Preudaril je in prišel do zaključka, da je bila sprememba posledica odgovornosti, ki jo je občutil, — in potem dražljaj in svežost, ki jo je vzbujalo poznanstvo z mladima dekletoma — in nazadnje prijateljstvo. Vse to bo sedaj minilo, ko so odstranjeni vzroki.

Ni še delal v taborišču več kot eno uro, ko je lahko ugotovil spremembo, — toda ne spremembo, ki jo je pričakoval. Poprej je vedno z nedeljeno pozornostjo šel na svojo delo, kakršnokoli je že bilo;

83

sedaj pa je delal, med tem ko so njegove misli blodile kdo ve kod.

Mali medvedek se mu je smukal okrog nog, udomačena srna ga je gledala s svojimi globokimi, vprašujočimi očmi, veliki kuguar je hodil z neslišnim korakom sem in tja, kot da bi nekaj iskal.

»Vi vsi ju sedaj pogrešate, — se mi zdi«, je rekel Dale. »Odšli sta in sedaj se boste pač morali zadovoljiti z menoj.«

Začutil je neke vrste razdraženosti napram svojim udomačenim živalim. Nenadoma se je razjezil sam nad seboj, obšlo ga je — neko razpoloženje, ki mu je bilo poprej nekoč docela tuje. Večkrat, kadar je po stari navadi pozabil na vse, se je zalotil pri tem, da se je ozrl okrog sebe in iskal Helen ter Bo. In vsakokrat se je bolj močno prestrašil te ugotovitve. Odšli sta, dah njune prisotnosti je ostal. Potem ko je opravil svoje taborne dolžnosti, je zavil okrog skale, do kočice, ki je služila dekletoma za prebivanje, da bi jo podrl.

Smrečje veje so zvenele, postale so rujave in suhe, streha se je pod vetrom nagnila na stran, stene so se ukrivile na znotraj. Ker to majhno bivališče ni bilo več uporabljivo, je najbolje da se podré. Dale si ni hotel priznati, da se je njegov pogled večkrat skrivaj kradel proti teci utici; zato je sklenil da jo poruši.

Prvič, odkar je z Royem postavil to utico, je stopil v njeno notranjost. Nič ni bilo bolj gotovega, kakor dejstvo, da ga je prevzel čuden in čisto nepojmljiv občutek. Tu so ležale na smrečju odeje, posvalkane in v naglici odgrnjene, a vedno so še kazale nekak gub, kjer so počivala vitka telesa. —

Črna ovratna ruta, ki jo je Bo večkrat nosila, je pokrivala blazino, napolnjeno s smrečnimi iglami; rdeči trak, ki ga je Helen nosila v laseh, je visel na neki veji. Razen teh predmetov nista ničesar pozabili. Dale jih je dolgo opazoval, potem se je zastrmel v odeje in se oziral po utici polni opajajočega vonja; na to pa je šel ven, z nerodnim občutkom, da pač ne more porušiti kraja, kjer sta Bo in Helen toliko ur preživele.

In na to je Dale udobrovoljen posegel po puški in se podal na lov. Njegova zimska zaloga na divjačini še ni bila izpopolnjena. Telesno gibanje je njegovemu razpoloženju dobro delo; plezal je daleč preko obronkov in srečal je marsikaterga začudenega srnjaka, ki pa se mu je zdelo, da bi izvršil umor, če bi ga ustrelil; končno je nameril na enega, ki je bil plašen in divji in je v dolgih skokih zbežal. Tega je podrl in si naložil herkulično nalogo, celo žival odnesti v svoj tabor. Tako obložen se je opotekal pod drevjem, se potil in večkrat lovil sapo, dokler ni končno, skelečih udov, dosežal svoje taborišče. Tam je spustil mrtvo divjad raz pleč, se nagnil nad njo in jo opazoval, medtem ko so njegove prsi burno delovale. Bil je to najlepši mladi srniak, kar jih je kdajkoli videl. A vendar niti pri svojem lovu, niti po izvrstnem strelu, niti pri podvigu, da je sam nesel domov težo, ki bi jo zmogla komaj dva moža, niti pri opazovanju krasnega plena, ni Dale občutil niti senice svojega starega lovskega zadovoljstva.

»Zdim se sam sebi nekako iztirjen«, je modroval, medtem ko si je brisal znoj s potnega obraza. »Morda sem postal nekoliko prismojen, kakor sem včasih Alu rekel? No, pa to bo minilo.«

Iz naših krajev

LAŠKO

Kaj bo z rudnikom Hudo jamo? Iz vrst rudarjev so se razširile alarmantne vesti o odhodu 55 rudarjev v Kočevje. Dalje govore o 6 nameščencih, ki bodo ali upokojeni ali pa premeščeni v druge rudnike. Sedanji ravnatelj Kloc bo odšel v pokoj in rudnik naj bi sčasoma likvidiral, da si ima danes skupno z nameščenci okrog 380 ljudi (druž. članov okrog 800). Nekaj obrtnikov in trgovcev bi z opustitvijo rudnika zadela katastrofa. Isto bi se zgodilo z občino sv. Kristof, ki bi doživela s tem žalostnim dejstvom gospodarski polom. Nedogledne posledice bi nastale tudi za mesto Laško. Dolžnost vseh čimteljev je, da se opustitev tega rudnika na vsak način prepreči, dokler je še čas. Mi vemo prav dobro, da družbi TPD ni do večjih investicij. Nje delničarji poznajo samo suhe številke. Oni dobro vedo, da je po drugih rudnikih dovolj premogovnih žil že na odprtem odkopu, pri čemer odpadejo investicije. Pri vsem tem kapital nikdar ne računa na krajevne potrebe starih proletarcev, ki so zanje le delovna sila, odnošno strojni aparat, ki ga je mogoče prenesti v drug kraj ne oziraje na to, da jih selitev težko prizadene. — Večina naših rudarjev je revnih kočarjev. S premeščenji bodo družine razbite na dvoje, s čimer bo njih materialni položaj ubolno poslabšan. Dandanes, ko je premogovna konjunktura na višku, je opuščenje rudniških obratov v resnici nekaj nerazumljivega. Pred par leti smo imeli po lastnem okraju več premogovnih ležišč, last priškim vatnikom, ki jih je pa TPD pokupila samo zato, da je ubila konkurenco. Iz enakih razlogov je pred leti kupila cementarno v Zidanem mostu. Tako tudi sedaj trdi, da ni v Hudi jami več premogovnih plasti, da množina premoaga vedno bolj pomenja in da bodo morali še čez par let rudnik docela zapečatiti. Ugotavljamo: če bi imeli privatniki v rokah vsa tista premogovna ležišča, ki jih TPD ne izkorišča, bi danes še vedno primanjkovalo premoaga za izvoz in celo za domačo potrebo tudi vedno bolj rastoče konjunkturo. Baš to radi vedno bolj rastoče konjunkturo. Baš to radi je prisililo delničarje TPD, da premeščajo proletarijat tja, kjer je ob najmanjši rezihi možnost kar največja produkcija. Tako so pričeli gospodje ustvarjati umetno »stahanovstvo«, toda le v prid vplekap. v inozemstvu. Tudi če bi imeli s strani države še toliko naročil, se bo TPD še vedno izogibala investicij in prevelikih rezihi. Kadar bo TPD že izrabila vsa odprta ležišča in to lahko traja celo stoletje, tedaj se bo šele morala zateči k novim investicijam v manj rentabilnih rudnikih; vse dotlej bo pa imela slične »nerentabilne hude jame« ustavno zapečatene kot rezerva. V tem slučaju lahko odgovorimo samo oblastni ukrepi, ker ne gre tu samo za socialnogospodarsko vprašanje, ampak za bodočnost prosperitete Slovenije sploh, zlasti pa v morebitnem narodnoobrambnem oziru. Treba pa je naglih ukrepov, sicer bomo doživeli novo tragedijo Drobnege dola.

Premestitev. Od okrajnega cestnega odbora v Laškem je premeščen v Litijo banovinski tehnik g. Kodrič, na njegovo mesto pa pride v Laško tehnik iz Brezje g. Levstik.

Tujska statistika. Rimske toplice izkazujejo obiska za l. 1939: Jugoslovani 359 (nočnin 4304), Nemci 101 (995), Madžarov 16 (209), Italijani 2 (285), Francozi 1 (16), ostalih Evropejcev 3 (30); skupno inozemcev 123 (1278); vseh gostov 482 (5582).

HRASTNIK

Zakaj se »Delavsko Politiko« ne dostavlja redno? Uprava našega lista je prejela številne pritožbe radi nerednega dostavljanja »Delavske Politike«, ki jo naročniki v Hrastniku dobivajo en dan pozneje. Ker uprava našega lista redno dostavi pošti pošiljke tudi za Hrastnik in v redu seveda tudi plačuje poštne pristojbine, zato je tembolj obsojanja vredno, da se našemu listu delajo ovire. Zaenkrat prosimo vse prizadete naročnike, da pa potrpijo, ker upamo, da bo poštna direkcija, kamor smo se pritožili, v kratkem odkrivala tudi te nedostatke.

TRBOVLJE

Za mladinsko kulturno društvo »Vzajemnost« je daroval neimenovani iz Ljubljane din 100. Iskrena hvala.

VELENJE

Nekoliko podrobnosti o volitvah v Bratovsko skladišnico. Poročali smo že o volitvah v krajevno skupščino Bratovsko skladišnico. Volilci so imeli priliko izbirati med dvema listama: listo Zveze rudarjev Jugoslavije, katere nosilec je bil s. Košak, rudar in župan iz Zabuškovec ter listo ZVD, z g. Vekoslavom Zajcem na čelu. S. Košak je dobil 250 glasov, g. Zajec pa 90. Pred tremi leti je dobil s. Košak 164 glasov, Zajec pa 90. Če se upošteva, da je ZVD posredovala delo v Velenju za najmanj 150 ljudi, kakor to sama trdi na letakah in je g. Zajec vrhu tega še domačin, dočim je s. Košak daleč stran od Velenja, potem lahko rečemo, da je zmagala razredna zavest rudarjev in ideja svobodne delavske strokovne organizacije. Ker je velenjski Bratovski skladišnici priključeni 13 rudnikov, bodo končni rezultati znani šele, ko pridejo poročila tudi od teh podjetij, kar se bo zgodilo v kratkem. — Rudar.

Ste poravnali naročnino?

Za pomlad

dospeli klobuki v najnovejših oblikah, plašči iz balonske volle, športne kape, trsko srajce, kravate ter damsko perilo, bluze, nogavice itd. kupite najugodnejše v modni trgovini

Nizke cene! Kvalitetno blago!

LJUBLJANA

Gostinskih obratov v Ljubljani je razmeroma mnogo. Občni zbor Združenja gostinskih podjetij v Ljubljani, ki se je vršil v nedeljo, je mnenja, da v Ljubljani ni potreba še več gostinskih obratov in naj občina ne daje novih koncesij. Združenje šteje v Ljubljani 345 članov, med njimi 168 moških in 164 ženskih. Obratov gostinskih, ker jih imajo eni po več, je pa 352. Pri vseh podjetjih je zaposlenih 910 uslužbencev, ki se dele tako-le: 9 poslovođij,

15 poslovođkinj, kuhinjski šefi, 31 plačilnih natakarjev, 24 plačilnih natakaric, 252 natakaric, 85 natakarjev, 124 kuharic, 18 kuharjev, 6 slaščičarjev, 2 slaščičarki in 55 blagajničark, 37 vajencev, 14 vratarjev in 334 ostalega pomožnega osebja. Če bi bili vsi ti uslužbenci organizirani v svoji svobodni strokovni organizaciji, kako lahko bi izvajali boljše službene razmere, kakor jih imajo.

MARIBOR

Veličasten pogreb s. Simona Gajška

Bil je krasen nedeljski popoldan s pomladanskim soncem, ko so se zgrinjale množice naroda ob krsti umrlega predsednika »Ulas-benega društva železnih delavcev in usluž-bencev«, s. Simona Gajška. Malokdaj se je zbrala tako ogromna množica naroda na zadnji poti delavskega bojovnika.

Ta pogreb je zopet enkrat pokazal, kako znajo tuji delavci, zlasti pa železničarji, počastiti spomin onih, ki so žrtvovali svoje življenje za napredek delavstva. Prišli niso samo železničarji, ampak tudi njihove rodbine, kakor sodrugi in sodružice iz tovarn. Deset in desetletno javno delo s. Gajška v političnih, kulturnih in gospodarskih organizacijah pa je bilo tako prodorno, da je užival ugled in spoštovanje tudi daleko preko delavskih vrst in tako smo videli v nedeljo okrog njegove krste tudi izredno mnogo meščanstva.

Svojemu neumornemu predsedniku je zagrala v slovo naša železničarska godba pod taktirko kapelnika g. Schönnherja, pevski zbor »Krilato kolo«, pod vodstvom pevovodje s. Germana, pa je poleg železničarjev pomnožen s pevci iz drugih sorodnih društev, krasno zapel »Vigred se povrne« in »Blagor mu«.

Imenom vseh društev in organizacij, pri katerih je pokojni s. Gajšek deloval, se je po-

slovil od njega ob grobu s. dr. A. Reisman, ki je naslikal pokojnega takšnega, kot je bil vsa dolga leta v službi, rodbini in v vsaki prosti uri na delu za druge, v politiki, na združnem polju, pri železničarskih kulturnih pokre-tih, posebno v pevskem društvu, najbolj pa zadnja leta kot predsednik naše godbe. Govornik je zlasti poudaril one lepe lastnosti pokojnika, ki so dandanes tako redke, a ravno delavstvu najbolj potrebne. Kljub boleznim in starosti ni odložil dela, posebno pa se ni nikdar umaknil v ozadje ali vrgel puške v korizo, če je doživel razočaranje ali celo poraz. Nasprotno, ostal je na ruševinah in začel graditvovnovi. Pri vsem tem ni nikdar komu kaj očital, ni kritiziral, ampak je vedno samo zbral, dajal korajže in pobude drugim, ki so omahovali in s svojim neupogljivim značajem vzdržal postojanke. On za nas ni umrl, ampak bo živel naprej med nami v spominih na njegovo dobro srce, zvesto dušo in neizčrpno kreško voljo in nesebičnost. V imenu tekstilnih delavcev se je od pokojnika poslovil sodr. Klotjnik.

Nad grobom se je še enkrat sklonila rdeča zastava društva, za katero je delal skoro do zadnjega diha, še na smrtni postelji; rdeče rože so zakrile sveži grob.

Spisek nabornikov letnika 1920 je dogotovljen ter do 20. marca t. l. družinskim poglavarjem na vpogled pri mestnem vojaškem oddelku.

Lva dnevnica zvanika sprejme komanda vojnega okruha v Mariboru. Natančnejši pogoji se dobijo v mestnem vojaškem uradu.

Na 3 leta in 4 mesece robije je bil pred tukajšnjim okrožnim sodiščem radi vloma v trgovini Ivana Laha obsojen obtoženec Alojzij Milavec, njegova pomagala Armin Oman eno leto in 4 mesece, Vertnik pa na 6 mesecev strogega zapora.

Narodno gledališče. Torek, dne 19. marca ob 15. uri: »Cigan baron«, ob 20. uri: »Konto X«. Znižane cene, zadnjikrat. Sreda, dne 20. marca ob 20. uri: »Gejša«. Red B.

Gledališče mladega rodu se je prvič predstavilo mariborski javnosti v soboto 2. in v nedeljo 3. marca, s posrečeno izbrano Levstikovko igro »Martin Krpan«. Kljub velikim tehničnim težkočam, ki so se prirediteljem stavile na pot, je njihova zamisel uspela, vsaj v moralnem pogledu. Komad je kakor nalašč za mladinsko predstavo, režiser, Emil Smasek, je črtal iz njega vse utrujajoče in dolgovezo in razdelil dogajanje na odru v revijo 17, med seboj povezanih slik, ki so se hitro vrstile druga za drugo, kar je dosegel z zelo enostavno, a zelo spretno inscenacijo, s pomočjo premikajočih se paravanov. V izbiri igralcev je imel režiser srečno roko, vloge so bile nadvpečno dobro podane. Krpan je bil res preprost in naiven hrust, kakor si ga predstavljamo, cesar možasti copatar, ki bi rad bil pravičen in plemenit, pa ne pride do besede ob maščevalni in histerični cesarici, ki hoče vladati in noče imeti opravka z zabitim kmetom; minister Gregor se je izkazal kot priljubljen intrigant. Brdavs bahač, ki pa le podleže Krpanovi nadmoči in lokavosti, cesarčina komornica je bila dobro podan kot prefrigana prekanjenka, ki se v svoji zaljubljenosti ne pozabi materijelnih prednosti in obrača slabosti svojih gospodarjev v svojo korist, dalje Andrej, ki svoji izvoljeni na ljubo privoli v zločin, stari ječar Rupert, lutkarski dvorjani, jblajtarji in stražniki, vsi so odigrali svoje vloge kar dobro. In ta auditorij! Otroci so najhvaležnejši gledalci iger, ki jih razumejo in v katere se zamorejo vživeti. Kako so ploskali in odobrovali, vzvikali, ko je Krpan metal ilblajtarje krog sebe, kako so se jezili nad cesarjevo neodločnostjo in cesarčino hudobnostjo, kako jim je bilo v zadoščenje, ko je Krpan podrl Brdavska, kako so glasno svarili svojega ljubljena naj ne pije iz steklenice, ki mu jo je cigan ponudil in ko je sedel v ječi so ga opominjali, da ima vendar pilo v žepu, s katero se lahko osvobodi in končno kako so dajali duška svojemu odobravanju, ko je zločinska dvojica mesto Krpana ležala zvezana v ječi. Da, otroci so najhvaležnejše občinstvo in zamisel posebnega mladinskega odra je vsega priznanja in podpore vredna. V nedeljo, 10. marca so igro ponovili in velika dvoran »Narodnega doma« je bila spet do zadnjega kotička napolnjena. Vsem trem predstavam je razen odraslih prisostvovalo nad 2000 otrok, ki bodo gotovo ta dogodek pomnili vse življenje. In še bi mogli parkrat popolniti dvorano. Želeli bi bilo, da bi šli igralci s to igro tudi v okolico, mladina bi jih gotovo s hvaležnostjo sprejela. — T. M.

Velika železniška nesreča na progi Novo mesto — Karlovac

15 smrtnih žrtv, 25 ranjenih potnikov.

Na progi Novo mesto—Karlovac v bližini postaje Zaluke je v nedeljo, dne 17. t. m. zjutraj zavozil osebni vlak v plaz skalovja, ki se je odtrgal na nekem ovinku tik pred prihodom vlaka. Iztrila sta se dva vagona II. razreda in s potniki vred padla v Kolpo, tretji vagon pa je obvisel na obrežju. Ostali del je k sreči ostal na progi. Reševalna dela so se takoj pričela, vendar je železniška nesreča zahtevala 15 mrtvih in okoli 25 ranjenih. Vlak je bilo priklopljenih tudi 7 vagonov, v katerih so se vozili vojaši.

KRANJ

V uspešni borbi proti jetiki je potrebno, da si ustvarimo boljše socialne razmere za vse delovno ljudstvo. V to svrhu je potrebno dati delavstvu zasluzek, ki ga rabi za kritje eksistencnega minimuma. Delavstvo iz zdravstvenih razlogov potrebuje boljše higijenične razmere v tovarnah in skrajšanje delovnega časa predvsem v tistih oddelkih, v katerih je delo še posebno nevarno. Potrebno je, da se omeji zaposlitev mladoletnih delavcev v tovarnah, ki se je zadnja leta zelo pomnožila. Potrebno je, da se strožje izvajajo obrtni zakon glede zaščite vajencev, ki se v obrtnih delavnicah ponekod zelo grobo krši. Delo v tem smislu in pa smoteno delo na terenu samem, bo rodilo v borbi proti jetiki pozitivne uspehe.

Vsakovrstne obleke in blago za obleke v veliki izbiri priporoča znana trgovina pri ALBINU JAZBECU v KRANJU.

ROGAŠKA SLATINA

Pri volitvah v Bratovsko skladišnico je zmaga rdeča lista. Dne 11. marca so imeli rudarji tukajšnjega premogovnika volitve delegatov v Bratovsko skladišnico.

Pri tukajšnjem rudniku je zaposlenih okrog 40 rudarjev, kateri so se sporazumeli med seboj, da bodo predložili samo eno listo in to rdečo, kar so tudi dejansko storili. To je na nasprotnike tako vplivalo, da so smatrali za potrebno podati se na pot proti Rogški Slatini, podučevati in zbirati za omenjene volitve.

Iz tega se vidi, da so tudi ti smatrali agitiranje za neodloljivo delo.

so pridobili štiri pripadnike, t. j. toliko, kolikor je bilo potrebno podpisov za predložitev liste — Rdeči.

Iz Češke

»Delovno pravo« prenehalo izhajati. Iz Prage nam poročajo, da je prenehalo izhajati najstarejša in edina delavsko-strokovna revija »Odborové združení právo« (Strokovno udruženje in delovno pravo). Dnevnik »Narodní Práce« dodaja k temu, da je revija doživela 43 letnikov početnega in vzgojnega dela na polju socialne in strokovne politike ter delovnega prava. — Z ustavljeno revijo je združena bogata zgodovina strokovnega pokreta v minulih 40 letih na Češkem.

Pisateljica Helena Malířova je umrla v Pragi v starosti 64 let in bila upepeljena v tamosnjem krematoriju. Pokojna je mnogo sodelovala zlasti v delavskih časopisih.

Še izhajajo Masarykove knjige. Te dni sta izšli v Pragi v ljudskih izdajah kar dve Masarykovi knjigi z njegovimi znanimi spisi: »Človekoljubni ideali« in »Kako delati?« Čehi se torej še vedno priznavajo k svojemu Masaryku in njegovim naukom.

Čehi so proslavili spomin nemških junakov. Dne 10. marca t. l. so se vršile po vsej Nemčiji velike slavnosti v spomin padlih junakov. Tudi v Pragi so organizirali Nemci velike svečanosti, za katere so Čehi po vsej domovini razobesili na šolah in drugih poslopih zastave in sicer nemško in protektoratno, (»Življenje se je spremenilo. Plzenska »Nova Doba« piše o sedanjem življenju po deželi na Češkem: »Narodna pesem odmeva sedaj tudi pri mizah kmetskih gostiln namesto nepotrebnega politiziranja. Namesto, da bi politizirali, čežajo perje, ali vrte kolovrate, dekleta si šivajo narodne kroje, fantje skrbje za zabavo in spremljajo petje z godbo narodnih instrumentov, Harmonika in okarina sta najbolj priljubljeni.

200.000 kron radi draženja kloba in šifona. Dne 1. marca t. l. so objavili praški listi debelo tiskano obsodbo izrečeno nad Pavlom Steinerjem, trgovskim zastopnikom v Pragi, s katero je bil slednji radi navijanja cen obsojen na denarno globo 200.000 kron, v slučaju neizterljivosti pa v zapor 3 mesecev ter v objavo obsodbe v 5 praških dnevnikih z razlogi vred na njegove stroške. Blago je bilo zaplenjeno v korist države. Paul Steiner je prevzel od nekoga Rudolfa Helerja v Kojeticah pri Pragi 4738 kloba, šifona in kepra, da bi blago razprodal po ceni 4,25 kron za meter. Ponudil je potem to blago in tudi prodal Jindřichu Kubiku v Pragi za ceno 31 kron meter. V tem pa je posegla vmes oblast in zasegla vso zalogo ter vse udeležence obsodila radi navijanja cen. V našem denarju znaša 200.000 kron okrog 365.000 dinarjev.

August Hedžet, Maribor

Aleksandrova 9

ELITNA KONFEKCIJA MASTEK — Maribor

Vedno najnovejše za dame in gospode!

Delavski kolesarski dan

Lepo uspeli občni zbor I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva v Mariboru

Često smatrajo meščani, da delavski športniki ne vršijo pravilno svoje naloge, ker ne stremijo za rekordi, ki vodijo pogosto do silnega pretiravanja in puščajo iz vidika pravi smisel športa, ki naj bi predvsem imel namen, da bi športniki krepili svoje telo, poleg tega pa tudi širili izobrazbo. Vodstvo I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva za Slovenijo, ki je eno izmed najstarejših delavskih športnih društev pri nas, se tega v polni meri zaveda in ne vodi rekorderstva, pač pa tembolj živahno širi med delavstvom izobrazbo. Občni zbor, ki se je vršil v nedeljo, dne 17. t. m. v društvenem lokalu gostilne Vernik na Tržaški cesti, si je tudi za v bodoče nadel to nalogo. Zastopane so bile skoro vse podružnice iz Slovenije, zlasti tudi iz rudarskih revirjev, Litije, itd. Občni zbor je otvoril in vodil dolgoletni predsednik s. Perko Edgar, ki je uvodoma toplo pozdravil delegate in zastopnike »Delavske Politike«, nakar je podal obširno poročilo o delovanju centrale ter njenih podružnic. Iz poročila je bilo razvidno, da so delavski kolesarji klub vsem težkočam tudi v tem burnem času uspešno vršili svojo nalogo. Tajniško poročilo je podal s. Vamoli, blaginjsko s. Magdič, za nadzorstvo pa sta poročala ss. Gril in Majcen, ki sta predlagala tudi razrešitveno staramu odboru, ki je bila soglasno sprejeta. Prav tako so bila soglasno odobrena tudi vsa poročila podružnic iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, Litije, Slovenske Bistrice, Studenc in Pobrežja. Občni zbor je srcelet tudi mnogo koristnih predlogov ter med drugim sklenil, da se bo vršil 30. junija t. l. kolesarski dan na Pobrežju pri Mariboru, kjer bo tamonjska podružnica ob tej priliki praznovala tudi 10-letnico svojega obstoja. O tem vprašanju sta posebej poročala ss. Minodraž in Černeč kot delegata pobrežke podružnice.

Sledil je kratek nagovor s. Jelena o pomenu delavskih športnikov, nakar so se vršile volitve. Novi odbor tvorijo po večini dosedanjí odborniki in sicer: predsednik Perko Edgar, podpredsednik Kocbek, blaginjski Magdič, namestnik Zmuderl, tajnik Vampl, namestnik Kaube, dalje ss. Job, Cenc, Lubaj, Jas, Palir, Pšeničnik, Velec, Svenšek in Peperko, nadzorstvo pa ss. Gril in Majcen, pobrežka podružnica bo zastopana v centralnem odboru po ss. Černeču in Podjaveršku, studenska po ss. Paumanu in Plečku, Slovenska Bistrica pa po s. Dornu. Občni zbor so pozdravili s. Praprotnik iz Hrastnika, ki je zlasti poudaril važnost naloge »Delavske Politike« in priporočal, da delavski kolesarji neumorno širijo svoj delavski list, dalje s. Šefer iz Trbovelj, Semenič iz Litije, Kolar iz Slovenske Bistrice, Gornik iz Studenc itd. V debato pa so posegli ss. Pauman, Hačijanič, Černeč in Minodraž, končno pa je spregovoril še sivolasi soustanovitelj društva s. Peperko, ki je bodril mlajše sodruge in jih pozival k vztrajnemu in neumornemu delu za procvit delavskega kolesarskega društva. Vsem se je z lepim nagovorom zahvalil društveni predsednik s. Perko, ki je ob zaključku predlagal, da naj navzoči tudi ob tej priliki darujejo po svojih močeh za tiskovni sklad »Delavske Politike«. Temu pozivu so se vsi navzoči odzvali in je podpredsednik s. Kocbek zbral na nabiralni polji din 150. Ta občni zbor I. Delavskega osrednjega kolesarskega društva je znova pokazal, da se tako delegati kakor tudi odborniki in člani v polni meri zavedajo važne naloge, ki si jo je nadelo društvo in so zastopniki podružnic odnesli gotovo najlepše vtise iz 43. rednega letnega občnega zbora našega delavskega kolesarskega društva.

Delavski pravni svetovalec

Obrtno dovoljenje (Hrastnik)

Vprašanje: Imam žago na vodni pogon, na kateri obratujem sam po končanem delu. Sreško načelstvo zahteva, da si moram pribaviti obrtni list. Ali sem res dolžan to storiti?

Odgovor: Obrtni zakon smatra za obrt vsako redno in samostojno in ne prepovedano pridobitno poslovanje. Če so torej ti pogoji v Vašem primeru podani, si boste morali oskrbeti obrtni list, odnosno obrtno dovoljenje. Bistveno vprašanje pri tem ni, ali redno obratujete z žago in sicer samostojno ter ali imate od tega zaslužek. Pri tem pa ni toliko važno vprašanje, ali obratujete na žagi ves dan ali le pol dneva. Če pa delate le za sebe ali zastoni ali neredno in nesamostojno, v tem primeru pa vam ni treba si pribaviti za obratovanje z Vašo žago obrtnega dovoljenja odnosno obrtnega lista.

Dolg pri trgovcu (Mežica)

Vprašanje: Pri trgovcu sem bil dolžan din 720.—. Do danes sem mu že plačal din 730.—, toda kljub temu me sedaj rubi za obresti v znesku din 420.—. Ali moram plačati?

Odgovor: Trговец sme zahtevati poleg dolgovane zneska še 6 odst. zakonite obresti, vse pravdne in izvršilne stroške, ki jih je imel

v zvezi s tem dolgom. Če torej obresti in sodni stroški znašajo toliko, kakor so gornji zneski, potem ste to dolžni poravnati. Če pa trgovec zahteva še preko tega, morete upravičeno odkloniti plačilo. Toda, če ste že bili obsojeni in če v tej stvari teče zoper Vas izvršba, morate trgovca tožiti z zahtevkom, da je izvršba nedopustna, ker ste že ves dolg skupno s pripadki plačali. Trговец sme zahtevati redno le 3 letne obresti, razen če ste se sami zavezali odnosno priznali za daljšo dobo.

Zopet strešna rudniška nesreča. V premočniku Savagerse v Čile v južni Ameriki je nastala strašna eksplozija jamskih plinov, pri kateri je bilo 300 rudarjev ubitih, 100 pa ranjenih.

Smrtna obsodba v Madridu. Te dni je bil v Madridu obsojen na smrt bivši predstojnik vojaške informacijske službe za časa republikanskega režima, Angelo Pedrero. Obsodba je postala takoj pravomočna in obsojenca so že ustrelili.

Kako pridete najceneje do velikonočne šunke? Čisto enostavno!

Doma na podstrešju, dvorišču, vrtu, drvarnici, kleti in drugod leži polno starega železja, pločevine, cunj, steklenine in papirja, kar najugodnejše prodate pri znani tržki

Justin Gustinčič,
Maribor, Kneza Koclja ul. 14
Tezno, vogal Ptujске in Tržaške c.
Naj letos ne ostane nobena hiša v Mariboru brez velikonočne šunke!

srajce, kravate, klobuke, nogavice kupite najceneje pri
M. KOTNIK
MARIBOR, Grajski trg 1

ABOZA-obleke,

Babič

Moško perilo v največji izbiri ceneno samo pri
IVANU BABIČU
Maribor, Gosposka ulica štev. 24

Klobuke in čepice za velikonočne praznike kupite najceneje in najbolj pri
Babošek Vladko
klobučarstvo
Maribor, Vetrinjska ulica 5

KLOBUKE
otroške od din 30, 34, 42, moške 42, 52, 72
Obleke, perilo, čepice, nogavice, pomladanske plašče itd. nudi najugodnejše konfekcija
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

ABOZA- obleke za gospode in fante, plašči za dame in gospode. — Največja izbira. — Se ugodne cene!
J. Preac, Maribor, Glavni trg 13

Kotiček sodružic

Tašča in sinaha

Ali ni čudno, da tako proslavljamo mater, za taščo, ki je tudi mati, pa imamo v javnosti in zasebnem življenju samo slabe šale, posmeh in roganje. S tem pa nezavedno zbijamo v mladih ljudeh obojega spola nekaj predsodek pred taščo, ki se ga mnogi pozneje, ko imajo res taščo, kar ne morejo znebiti in jim je pogosto že v naprej skaljen pravi odnošaj do tašče.

Najtežje stališče imajo tiste mlade žene, ki zaradi gospodarskih in socialnih prilik po poroki ne odidejo v svoje lastno stanovanje, kmečke in tudi delavske neveste, ki jih usoda odtrga od predpasnika lastne matere in prave veže na predpasnik moževe matere. Če ni na obeh straneh dovolj uvidenosti, prijaznosti in ljubezni, se kar hitro vgnezdijo v hiši prepri in kmalu postane življenje vsem zagrenjeno.

In vendar leži večja odgovornost na strani mlade neveste, saj je ona tista, ki prinaša v hišo srečo ali nesrečo, dasi se to morda ne zdi na prvi hip, dasi jo je morda celo strah pred novim domom, pred novo materjo. A mati se še bolj boji neveste kakor nevesta matere, saj ima sinaha zaslonbo v možu in v svoji mladosti, mati pa čuti, da odslej prav za prav v tej hiši ne pomeni ničesar več. Zato je dolžna sinah, da olajša materi svojega moža te bridke trenutke, ko mora ona, ki je vse življenje trpela in delala v tej hiši, stopiti v ozadje in izročiti gospodinjstvo drugim rokam in se ji zdi, da bo kmalu v hiši odveč, nikomur potreba.

Nikoli ne sme snaha materi kar prvi dan oblastno pokazati, da je ona sedaj gospodinja, nikoli ne sme kar prvi dan iztrgati tašči kuhalnice iz rok. Koliko je mladih žen, ki so prej doma vse drugo raje kakor kuhale, a taščo bi rade že kar prvi dan pregnale iz kuhinje. Dovolj se bodo imele gospodinjstvih skrbí, stokrat se bodo še naveličale kuhinje in si želele, da bi kdo drug namesto njih opravljal delo, kaj bi se prvi dan žalele svojo novo mater in jo odpravile od gospodinjstva, na katerem ravno tedaj tako visi, ko čuti, da se ji odmika.

Ne skušaj kar prvi dan postaviti novega doma na glavo, ne uvajaj kar prvo uro novotarij. Najbolje je, da pustiš dom še nekaj časa tak, kakršen je, med tem si pa pazno ogleduj njegov ustroj. Vsako gospodinjstvo ima nekaj dobrega in to dobro si ti prisvoji. Kar pa ti veš in znaš boljšega, boš vse lahko polagoma uvedla v gospodinjstvo in ne da bi kdo čutil, si boš lahko dom preuredila po svojem okusu. Včasih boš pri gospodinjstvu prišla morda navzkriž z mnenjem matere. Morda bo celo res tvoje stališče pravilnejše, morda boš eno ali drugo opravilo znala res bolje kakor mati tvojega moža. Toda če ne gre za res važne zadeve, raje potrpi, saj pri malenkostih je vseeno, če je tisto delo napravljeno tako ali drugače. Nikoli pa ne žali stare žene in je ne ponižuj, da nič ne zna. Starega človeka, kateremu se življenje nagiba h koncu, tako žalitev vse huje zadene kakor mladega, pred katerim je še vse življenje. Ker si mlada, je tvoja naloga, da razumevaš staro ženo, ne pa da pričakuješ, da bo ona razumela tebe in tvoje korake.

Vse bo šlo dobro, če boš vedno vesela in ljubezniva, pridna in redna, čista in varčna, če boš imela za vsakogar prijazno besedo. — Glavni pogoj tvoje sreče in sreče vse hiše pa je v tvoji dobroti, ne samo do moža, ampak tudi do matere in očeta tvojega moža. Pusti, naj še slej ko prej velja materina beseda v hiši. Izpolni želje, če le mogoče, postrezi ji v bolezni, ne priganjaj je k delu. Ne zametuj nasvetov stare žene, ki je marsikaj izkusila v življenju in ti hoče le dobro. Nikoli ne brani svojemu možu, da podpira mater z denarjem ali ji kako drugače izkazuje svojo hvaležnost. Ne skušaj razdvajati svojega moža od njegove matere, drugače se ti prav lahko zgodi, da boš sama postala tujka med dvema človekoma, ki se po-

znata dalje med seboj kakor poznata tebe. — Vedno bodi s taščo tako ljubezniva, kakor bi s svojo lastno materjo, če bi bila tvoja tašča. Spoštuj staro ženo, da boš dala svojim otrokom lep zgled, da boš sama spoštovana, ko pridejo tvoja stara leta. Vedno misli na to, da boš tudi sama nekoč tašča, da boš tudi ti nekoč sprejemala nevesto v hišo. Bodi materi svojega moža vedno to, kar si želiš, da bi bila tebi nekoč sinova žena, pa boš dobro shajala vse življenje.

Česen — naš prijatelj in zdravnik

Česen kot začimba spada vsak dan v vsako kuhinjo. Nobene zelenjave, nobenega sočivja bi ne smeli pripraviti brez česna, ko pa česen tako neverjetno povzdiguje okus. Bolj pa kakor pri vsaki drugi začimbi je pri česnu potrebna prava mera. Znana je zgodba o tistem slavnem kuharju, ki je znal krompir tako nedosežno speči. Šele na starost je razodel skrivnost svojih pečenih krompirčkov — skledo, v kateri so se pekli, je samo namazal s česnom. Pusto, staro meso dobi okus po divjačini, če ga prebodemo s česnom.

Danes nas pa bolj zanima česen kot zdravnik. Vse premalo še vemo, za kaj je vse česen dober. Prav za prav ga poznamo samo kot zdravilo proti glistam, katere res prežene iz vseh kotov in sploh na temeljitejši osnazi želodca in čreva. Zato bi naj matere otrokom pogosto dajale česen. Za prav majhne otroke skuhamo česen na vodi ali mleku in dajemo otroku na tešče piti nekaj požirkov. Klistiranje s česnovno vodo prežene žive niti ali podančice, pa tudi gliste v danki. Za malo večje otroke pa je najboljši, če česen drobno nasekljamo in jim ga namažemo prav na tanko na kruh. S takimi kruhki, ki imajo prijeten okus kakor po klobasi, najhitreje priljubimo otrokom česen, da ga prav radi zaužijejo.

Zoper grizo priporočajo mešanico krompirjevega in česnovnega soka. — Pljučno jetiko zdravijo mnogi zdravniki s česnom in pravijo, da se po njem hitro poleže krčeviti, suhi kašelj jetičnikov. Tudi pri bronhitisu se česnov sok obnese. Zoper poapnenje žil in starostno opešanje je česen najboljši zdravilo, prav tako svetujejo onim, ki so živčno razdraženi, ki jim srce nagaja, ki so oslabei in se brž utrudijo, da se naj zdravijo s česnom. — Zlasti važna je česen za bolne na ledvicah, ker jim pripomore, da lažje uživajo jedila brez soli. — Česen dušimo v malo vode, nato pa ga damo v zelenjavo toliko, da se nič več ne pozna, da ni jed slana. Tako dobimo naravno nadomestilo za sol, obenem pa vpliva česen dobro na izločanje vode.

Zdravljenje s česnom je pa neprijetno radi hudega duha. Res je, da ljudje na jugu, ki uživajo mnogo česna, dišijo že na petdeset korakov po njem, a zato pa nimajo tam spodaj polovico toliko glist kakor drugod. Nekoliko se izgubi duh po česnu, če piješ nato črno kavo. Ravno zaradi hudega duha imamo v novem času že mnoge izcedke in izvlečke, ki so brez duha, mnogo česnovnih zdravil, tekočin, tablet in praškov. Najbolje pa je, če se od časa do časa zdravimo kar neposredno s strokom česna, tega izvrstnega in cenenejšega zdravila.

Bučno olje,
vedno sveže in dobro, nudi Tovarna bučnega olja, Maribor, Taborska ulica 7

Za praznike dobite za dom najboljša vina z znatnim popustom pri
Sencl, Maribor, Kneza Koclja ul.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani mož, oče, stric, tast in stari oče

GAJŠEK SIMON

vlakovodja v p.

v petek, dne 15. marca t. l. po dolgi mučni bolezni umrl.

Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 17. marca t. l. na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Maribor, dne 18. marca 1940.

Žalujoča žena in otroci ter ostalo sorodstvo.